

На основу члана IV 4.а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 55. сједници Представничког дома, одржаној 24. и 28. октобра 2013. године, и на 33. сједници Дома народа, одржаној 5. новембра 2013. године, усвојила је

ЗАКОН

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ

ДИО ПРВИ – ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Овим законом уређују се питања грађанске одговорности за нуклеарну штету насталу од употребе нуклеарне енергије у мировне сврхе, гдје год да је та штета претрпљена, као и друга значајна питања у вези с овом одговорношћу.

Члан 2. (Дефиниције)

(1) Поједини изрази који се користе у овом закону имају сљедеће значење:

- а) "Економски губитак" је финансијски губитак за лице које претрпи нуклеарну штету, а који настаје као директна или индиректна посљедица такве штете.
- б) "Мјере враћања у претходно стање" подразумевају све разумне мјере које су одобрила министарства или други органи надлежни за питања заштите животне средине, а чији је циљ вратити у претходно стање или санирати оштећене или уништене компоненте животне средине, или увести, гдје је то разумно, еквиваленте тих компоненти у животну средину.
- ц) "Нуклеарна штета" означава:
 - 1) смрт или тјелесну повреду или друго нарушавање здравља човјека;
 - 2) губитак или оштећење добара;
 - 3) економски губитак у обиму који утврди надлежни суд, који настане усљед губитка или штете на које се указује у алинејама 1) и 2) ове тачке, у оној мјери у којој није предвиђен алинејама 1) и 2), ако га сноси лице које има право на одштетни захтјев у погледу таквог губитка или штете;
 - 4) трошкове мјера враћања оштећене животне средине у претходно стање у обиму који утврди надлежни суд, осим ако такво оштећење није

безначајно, ако су такве мјере заиста предузете или ће бити предузети, а у оној мјери у којој нису обухваћене алинејом 2) ове тачке;

- 5) губитак прихода који потиче од економског интереса везаног за коришћење или уживање животне средине у обиму који утврди надлежни суд, до којег дође усљед значајног оштећења те животне средине, а у оној мјери у којој није обухваћен алинејом 2) ове тачке;
 - 6) трошкове превентивних мјера у обиму који утврди надлежни суд, као и даљи губитак или штету изазвану таквим мјерама;
 - 7) све остале економске губитке у обиму који утврди надлежни суд, осим оних изазваних оштећеном животном средином, ако то дозвољава важећи закон о облигационим односима;
 - 8) у смислу алинеја 1), 2), 3), 4), 5) и 7), нуклеарна штета означава штету у мјери у којој губитак или штета произлазе из или настану као посљедица јонизујућег зрачења које емитује било који извор зрачења унутар неког нуклеарног постројења или које емитује нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад у, или нуклеарни материјал који се налази у једном нуклеарном постројењу, као и нуклеарни материјал који долази из нуклеарног постројења, који је у њему произведен или се у њега шаље, било да то настаје усљед радиоактивних својстава такве материје, или комбинације тих својстава с отровним, експлозивним или другим опасним својствима таквих материја.
- д) "Нуклеарни материјал" означава:
- 1) нуклеарно гориво, искључујући природни или осиромашени уранијум, које је способно да производи енергију самоодржавајућом ланчаном реакцијом нуклеарне фисије ван нуклеарног реактора, самостално или у вези с неким другим материјалом; и
 - 2) радиоактивне производе или отпад.
- е) "Нуклеарни реактор" је постројење које садржи нуклеарно гориво распоређено тако да у њему може настати самоодржавајућа ланчана реакција нуклеарне фисије без додатног извора неутрона.
- ф) "Нуклеарни инцидент" је догађај или низ догађаја истог поријекла који проузрокују нуклеарну штету или, али само у односу на превентивне мјере, стварају озбиљну и непосредну пријетњу од изазивања такве штете.
- г) "Нуклеарно гориво" је материјал способан да производи енергију самоодржавајућом ланчаном реакцијом нуклеарне фисије.
- х) "Нуклеарно постројење" означава:
- 1) сваки нуклеарни реактор, осим реактора којим су опремљена поморска или ваздушна превозна средства и који служе као извор енергије за погон или за било коју другу сврху;
 - 2) сваку фабрику која користи нуклеарно гориво за производњу нуклеарног материјала, као и сваку фабрику за обраду нуклеарног материјала, укључујући фабрике за прераду озраченог нуклеарног горива;

- 3) свако мјесто на којем је нуклеарни материјал ускладиштен, осим ускладиштења таквог материјала у вези са превозом;
 - 4) сва остала постројења у којима постоји нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад како то утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију (ИАЕА).
- и) "Корисник нуклеарног постројења" (у даљем тексту: корисник) јесте лице које је држава у којој се налази нуклеарно постројење одредила или признала за корисника таквог постројења.
- ј) "Превентивне мјере" означавају све разумне мјере које предузме било које лице након што дође до нуклеарног инцидента како би се спријечила или на минимум svela нуклеарна штета из тачке с) алинеје од 1) до 5) или алинеје 7) овог става, што подлијеже одобравању од министарстава или других надлежних органа за питања животне средине.
- к) "Превозник" означава лице које превози нуклеарни или радиоактивни материјал друмским, жељезничким, поморским или ваздушним саобраћајем.
- л) "Радиоактивни производи или отпад" означавају радиоактивни материјал добијен у процесу производње или коришћења нуклеарног горива или сваки материјал који је постао радиоактиван због тога што је био изложен зрачењу емитованом у току тог процеса, искључујући радиоизотопе који су настали у завршној фази производње и који се могу користити у научне, медицинске, пољопривредне, комерцијалне или индустријске сврхе.
- м) "Разумне мјере" означавају мјере које се према важећим прописима сматрају за примјерене и сразмјерне имајући у виду све околности а посебно:
- 1) природу и обим претрпљене штете или, у случају превентивних мјера, природу и обим ризика од таквих штета;
 - 2) обим до којег ће вјероватно, у вријеме када су предузете, мјере бити ефикасне;
 - 3) релевантна научна и техничка стручна мишљења.

(2) Изрази написани само у једном роду односе се подједнако на мушки и женски род.

ДИО ДРУГИ – ОДГОВОРНОСТ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ

Члан 3.

(Одговорност корисника за нуклеарну штету)

- (1) У складу са одредбама овог закона, корисник је искључиво одговоран за нуклеарну штету гдје год да је она претрпљена ако се докаже да је таква штета проузрокована усљед нуклеарног инцидента у његовом нуклеарном постројењу.
- (2) Корисник, у складу са овим законом, сноси објективну одговорност за нуклеарну штету, осим у ситуацијама предвиђеним у члану 7. овог закона.

(3) Корисник одговара за нуклеарну штету и када се докаже да је штета проузрокована нуклеарним инцидентом:

- а) у вези са нуклеарним материјалом који долази из његовог постројења или је у њему произведен и који је настао:
- 1) прије него што је корисник неког другог постројења преузео одговорност на основу изричитих услова писаног уговора за нуклеарне инциденте проузроковане тим нуклеарним материјалом;
 - 2) у недостатку изричитих услова у уговору из алинеје 1) ове тачке, прије него што корисник другог нуклеарног постројења преузме нуклеарни материјал;
 - 3) када је нуклеарни материјал намијењен за употребу у нуклеарном реактору којим је опремљено превозно средство и који служи као извор енергије, било за погон било за друге сврхе, а прије него што је лице прописно овлашћено за коришћење таквог реактора преузело нуклеарни материјал;
 - 4) када је нуклеарни материјал био упућен кориснику на територији државе која није страна уговорница Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету из 1997. године (у даљем тексту: Бечка конвенција), све док се не истовари са превозног средства којим је допремљен на територију те државе која није страна уговорница ове конвенције.
- б) у вези с нуклеарним материјалом који је послан у његово нуклеарно постројење и који је настао:
- 1) након што је од корисника другог нуклеарног постројења преузео одговорност за нуклеарни инцидент проузрокован тим нуклеарним материјалом на основу изричитих услова писаног уговора;
 - 2) у недостатку изричитих услова писаног уговора из алинеје 1) ове тачке, након што је преузео тај нуклеарни материјал;
 - 3) након што је преузео нуклеарни материјал од лица које користи нуклеарни реактор као извор енергије којим је опремљено превозно средство, било за погон или за друге сврхе;
 - 4) када је лице са територије државе која није страна уговорница Бечке конвенције упутило нуклеарни материјал уз писани пристанак корисника, који је накнадно утоварен на превозно средство којим ће бити извезен са територије те државе.

Члан 4. (Временска сфера одговорности)

Корисник одговара за нуклеарну штету све док се његово постројење налази у погону.

Члан 5.
(Посебни случајеви одговорности)

Корисник који је носилац посљедње ауторизације за обављање нуклеарне дјелатности одговоран је за нуклеарну штету проузроковану нуклеарним материјалом који је украден, изгубљен, напуштен или бачен из његовог постројења.

Члан 6.
(Солидарна одговорност корисника)

Када за нуклеарну штету одговара више корисника и када се не може са сигурношћу утврдити који дио штете треба приписати сваком од њих, корисници ће солидарно сносити одговорност.

Члан 7.
(Изузеци од објективне одговорности)

- (1) У случају да корисник докаже да је нуклеарна штета у цјелини или дјелимично проузрокована крајњом непажњом лица које је претрпјело штету или усљед тога што је то лице предузело или пропустило предузети неку радњу у намјери да причини штету, суд може да ослободи корисника у цјелини или дјелимично његове обавезе да надокнади штету коју је такво лице претрпјело.
- (2) Корисник не сноси одговорност за нуклеарну штету ако докаже да је нуклеарна штета директно проузрокована усљед оружаног сукоба, непријатељстава, грађанског рата или побуне.

Члан 8.
(Неограничена одговорност)

У случају нуклеарног инцидента на територији Босне и Херцеговине или у њеној искључивој економској зони, одговорност корисника за нуклеарну штету која наступи усљед тог инцидента није ограничена у износу новчаних средстава.

Члан 9.
(Финансијско осигурање у случају превоза)

- (1) Корисник мора, приликом превоза нуклеарних материјала преко територије Босне и Херцеговине или њене искључиве економске зоне, имати закључено одговарајуће осигурање којим се покрива одговорност за нуклеарну штету у складу са законима

земље у којој се налази његово нуклеарно постројење, односно мора имати другу врсту финансијског покрића за нуклеарну штету према законима те земље.

- (2) Корисник је дужан прије обављања превоза преко територије Босне и Херцеговине или њене искључиве економске зоне превознику предати потврду коју је издао осигуравач или друго лице које пружа финансијску гаранцију.
- (3) Потврда о финансијском покрићу из става (2) овог члана обавезно мора бити достављена Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност прије издавања одобрења за превоз нуклеарног материјала и треба да садржи:
 - а) назив и адресу корисника;
 - б) износ, врсту и трајање гаранције;
 - ц) опис нуклеарног материјала на који се примјењује гаранција;
 - д) изјаву надлежног органа државе у којој се налази постројење о томе да је назначено лице корисник у смислу значења Бечке конвенције или других међународних конвенција које се тичу питања надокнаде нуклеарне штете.
- (4) Осигуравач или друго лице које је издало потврду или у чије име је издата не може побијати наводе које она садржи.
- (5) Осигуравач или друго лице које је издало потврду не може обуставити или отказати осигурање или другу финансијску гаранцију у току превоза.

ДИО ТРЕЋИ – ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 10. (Надлежност суда)

- (1) За одлучивање о накнади нуклеарне штете, када је до нуклеарног инцидента дошло на територији Босне и Херцеговине или у њеној искључивој економској зони, надлежан је суд на чијем подручју се догодио нуклеарни инцидент или суд на чијем је подручју штетна посљедица наступила.
- (2) Када се не може са сигурношћу утврдити да је до нуклеарног инцидента дошло на територији Босне и Херцеговине, за одлучивање о накнади нуклеарне штете надлежан је суд државе у којој се налази нуклеарно постројење.

Члан 11.
(Застара права на накнаду штете)

- (1) Право на накнаду нуклеарне штете у складу са овим законом застаријева ако тужба није поднијета:
 - а) у року од 30 година, рачунајући од дана када се догодио нуклеарни инцидент, када је у питању смрт или тјелесна повреда;
 - б) у року од 10 година, рачунајући од дана када се догодио нуклеарни инцидент, за друге облике нуклеарне штете који су дефинисани у члану 2. став (1), тачка с), алинеје 3), 4), 5), 6), 7) и 8) овог закона.
- (2) Право на накнаду нуклеарне штете у складу са овим законом застаријева ако тужба за накнаду нуклеарне штете није поднијета у року од три године од дана када је лице које сматра да је претрпјело нуклеарну штету сазнало или од дана када је разумно требало сазнати за нуклеарну штету и за корисника који за њу одговара.
- (3) Било које лице које тврди да је претрпјело нуклеарну штету, а које је поднијело тужбу за накнаду штете у року предвиђеном у ставу (1) овог члана, може допунити свој захтјев узимањем у обзир сваког повећања штете, чак и после истека тог рока, све до доношења коначне пресуде.

Члан 12.
(Непосредна тужба против осигуравача)

Било које лице које има право на накнаду нуклеарне штете може у складу са овим законом поднијети непосредну тужбу против одговорног корисника или директно против осигуравача или другог лица које даје финансијску гаранцију кориснику за случај нуклеарне штете.

Члан 13.
(Утврђивање накнаде)

- (1) Природа, облик и обим накнаде за нуклеарну штету, као и њена правична расподјела, утврђују се у складу са одредбама важећег закона о облигационим односима на територији Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине у зависности од мјеста гдје је настала нуклеарна штета, у мјери у којој ти закони нису у супротности са одредбама Бечке конвенције.
- (2) Ако захтјеви за накнаду нуклеарне штете прелазе или ће вјероватно прелазити износ накнаде који је утврдила држава са постројењем, накнада за нуклеарну штету ће се најприје обезбиједити оним подносиоцима захтјева који су претрпјели

нуклеарну штету из члана 2. став (1), тачка с), алинеја 1) овог закона и након што су такви захтјеви подмирени, захтјеви за друге губитке или штету ће бити надокнађени.

Члан 14.
(Право на регрес)

- (1) Ако лице које је држављанин неке стране уговорнице Бечке конвенције и које није корисник плати накнаду за нуклеарну штету у складу са неком међународном конвенцијом или са законима државе која није страна уговорница Бечке конвенције, то лице, путем суброгације, стиче права којима би се на основу овог закона користило обештећено лице до висине плаћеног износа, с тим да не може на тај начин стећи било какво право у оним случајевима и у оној мјери у којима корисник има против тог лица право на регрес на основу овог закона и Бечке конвенције.
- (2) Корисник има право на регрес:
 - а) ако је то изричито предвиђено у писаном уговору;
 - б) ако је нуклеарни инцидент посљедица чињења или нечињења радње са намјером да се проузрокује штета, у односу на лице које је таквом намјером починило или пропустило да почини радњу.

Члан 15.
(Компензација на основу других система)

Уколико се прописима о здравственом осигурању, социјалном осигурању, социјалној заштити, осигурању за случај несреће на раду или професионалне болести предвиђа и накнада за нуклеарне штете, права корисника тих система на накнаду, као и права на регресни захтјев кориснику предвиђена на основу тих система одређују се према законима који су установили такве системе.

ДИО ЧЕТВРТИ – ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 16.
(Забрана дискриминације)

Овај закон ће се примјењивати без дискриминације у погледу држављанства, пребивалишта или боравишта.

Члан 17.
(Примјена других прописа)

На питања која нису уређена овим законом примјењиваће се одредбе Бечке конвенције и одредбе закона о облигационим односима који важи на територији Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, с тим да ће се ове посљедње примјењивати само под условом да нису у супротности са одредбама Бечке конвенције.

Члан 18.
(Престанак важења законских одредаба)

Ступањем на снагу овог закона престају да важе одредбе члана 1. став (3) и члана 3. тачка јј) Закона о радијационој и нуклеарној безбједности у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 88/07).

Члан 19.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број:01,02-02-1-14/13
5. новембра 2013. године
С а р а ј е в о

Предсједавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

др Денис Бећировић

Први замјеник
предсједавајућег Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

др Драган Човић